

een bij Fort Jameson in N. O.-Rhodesie; een in de Kalahari woestijn, waar hij door Boschjesmannen buitgemaakt werd; en twee in Basoetoland. Deze beide laatste, ongeveer 9 maanden oude ooievaars, hadden een weg van 9600 K. M. afgelegd, voorwaar geen kleinigheid! Ook werd er in April 1909 een geringde ooievaar bij Karietein, op 110 K. M. ten N. O. van Damascus buitgemaakt. Deze was blijkbaar op den terugweg naar het vaderland en had zijn weg door Syrië en Klein-Azië genomen.

In groote omtrekken is nu de weg bekend, die de Duitsche, speciaal de Oost-Pruisische ooievaars volgen naar de winterkwartieren in Zuid-Afrika, en zeer belangwekkend zou het zijn, indien dit ter vergelijking ook voor de Hollandsche ooievaars kon vastgesteld worden. En verder zouden de merkproeven ons kunnen leeren of Hollandsche jongen in de volgende jaren ook weer naar Holland terugkeeren en daar nestelen, of zich verspreiden ook over vreemde landen.

Een verstoring van het broedsel vindt, zooals Dr. Thienemann nog met nadruk opmerkt, door het teekenen niet plaats, en evenmin dreigt dengeen, die de jongen merkt, eenig gevaar van de zijde der oude ooievaars. Het is niet de bedoeling een jacht op geringde ooievaars uit te lokken. Het terugvinden van geteekende vogels late men rustig aan het toeval over. De grootst mogelijke opmerkzaamheid is echter aan het verschijnen van oude, geringde ooievaars op het nest te wijden. Men wordt verzocht zulke gevallen onverwijld, zoo mogelijk telegraphisch, aan de Vogelwarte te melden. Aan belangstellenden wordt door de Vogelwarte een bijzondere instructie toegezonden.

Licht zullen er onder de lezers van *D. L. N.* zijn, die, of zelf op hun grond, een ooievaarsnest hebben, of wel er in den omtrek van hun woonplaats een weten, waarvan de eigenaar voor ons plan te winnen zou zijn. Beiden kunnen zich verdienstelijk maken; de eersten, door dit voorjaar eens een proef te nemen, de laatsten, door eens met den eigenaar van het nest te gaan praten. Ringen zijn op verzoek gratis te verkrijgen, hetzij rechtstreeks van Dr. Thienemann, hetzij door mijn bemiddeling. Ik heb nl. om toezending van een voorraad ringen verzocht en hoop, dat zich hiervoor vele liefhebbers zullen aanmelden!

Naschrift. — „Zooeven ontving ik van Dr. Thienemann een vijftigtal ooievaarsringen, met het verzoek alles te doen om deze geplaatst te krijgen en de mededeeling, dat ik gerust aan te maken onkosten tegemoet kan komen. Juist had Dr. Th. weer een Oost-Pruisischen ooievaar van het Viktoria Nyanza in Afrika ontvangen. Ik hoop dat vele lezers van *D. L. N.* zich voor ringen zullen aanmelden!“

Den Helder, Zoölogisch Station. H. C. DELSMAN.

MEESTERS DROOMBEELD.

Als jongen woonde ik in Rotterdam. — Ons huis stond vlak bij de rivier, tegenover het Yachtclub-gebouw, waar de Maas de oude kaden der stad in breeden zwaai omvat. — Als de winter heenvlood en het rijk der beruchte Rotterdamsche modder-chocolade ten einde spoedde, als 't voorjaar gekomen was en de hooge iepen op de dijken van IJselmonde hun groen lentekleed hadden aangetrokken en op het eiland van verre de velden geel koolzaad als goud schitterden; en zomers, als door de open ramen een heerlijke hooilucht over de rivier kwam binnenwaaien en de golfjes van den stroom op 't plafond der voorkamer weerkaatsen (o, Paul Dombey) en er hun spel van licht speelden — dan vond ik Rotterdam wel mooi en dan had ik de Maas wel lief. — Maar toch was het steeds een heerlijk iets, als de vacantie kwam, de koffers werden gepakt, het huis gesloten, en we naar 't Rijnspeer-station reden, de Schielandsche-polders voor een tijdje den rug toekeerende.

Hoe mooi we de Maas ook vonden — Twenthe's dreven vonden we nog veel mooier en dáár als jongen een deel van den zomer door te brengen was *het* ideaal en de droom van menig langen, donkeren, Rotterdamschen winter.

En dan was van Overijssel's Oosthoek voor ons „de Lutte“ altijd het aantrekkelijkst. — O, zeker Twickel was grootscher, nobeler, vorstelijker en er zijn in Twenthe nog zulk een groot aantal andere lieflijke en schilderachtige plekken, maar de heuvelreeks ter zijde van Oldenzaal, had een bijzondere bekooring voor ons kinderen uit het lage polderland en ik herinner me nog altijd de zaligheid van die uitgestrekte wandelingen over de „Lutterbergen.“ Welke mooie uitzichten had men er op Gildehaus en op Bentheim met het hooge slot, ver, verweg aan de horizon, en hoe heerlijk dat gezicht van de Belvédère: oostwaarts 't blauwwazige Pruisenland; Nordhorn aan den verren gezichteinder noordwaarts; meer westwaarts de bergen van Ootmarsum wit van de graanvelden, en iets meer nabij, maar toch ver achter donkere bosschen, de toren van een dorpje, dat Denekamp moest zijn. — Hoe gaarne was ik daar eens heen gewandeld, dwars over de heuvelen en door de bosschen, maar 't bleef bij plannen en Denekamp bleef onbezocht. Tot ik er, 30 jaar later — in den zomer van 1909 — eenigen tijd mocht vertoeven. Nu wil ik U daar iets van vertellen, niet van de omstreken echter, of van de fraaie wandelingen, van 't Borchbosch of 't Singrave, 't Lutterzand, of van 't Hornven, maar... van meester Bernink.

Denekamp, nabij de Dinkel, het stroompje dat zoo lustig door het heerlijkste landschap slingert, en dat men op zoo menige wandeling telkens op zijn kronkelweg ontmoet, bezit behalve een paar

kerken, eenige goede pensions en koffiehuisen, enkele vriendelijke villa's, een postkantoor; mitsgaders de gewone notabelen van elk dorp, burgemeester, dokter, dominé, pastoor, postdirecteur, enz., ook een onderwijzer, en wel een zeer bizonderen... meester Bernink!

Als men het vriendelijke dorp binnenkomt (van den kant van den Dinkel) en men vervolgt de hoofdstraat, dan ziet men te midden van de gewone huizen en winkeltjes (tegen sommige waarvan allervrolijkst de bloeiende oost-indische kers omhoog rankt) een aardig huisje met groen balcon aan den zijgevel, en daar woont hij, meester Bernink.

„Sta viator“, reiziger sta stil; bel hier gerust aan en vraag naar den bewoner. Als hij thuis is, zult ge niet tevergeefs hebben aangebeld, hij zal u zijn huis binnenleiden en... wat ge er zien zult weet ge al lang; want Bernink en zijn verzameling op natuurhistorisch gebied zijn door heel ons land reeds langzamerhand bekend geworden en ge hebt in het artikel „Natura Docet“ in de 10e aflevering van dit tijdschrift er reeds alles van kunnen lezen.

— Ik wil hier dan ook alleen nog eens onderstrepen, waarom het zoo noodig is, dat die verzameling voor goed uit de kleine kamers, waarin zij nu bewaard wordt, naar betere localiteit wordt ondergebracht. — In De Levende Natuur, afl. 8, 1903, schreef ik (naar aanleiding van een artikel in het jaarboek van 't Smithsonian Institute) een klein stukje betreffende een „museum voor de jeugd,“ en trachtte aan te toonen van hoe onberekenbaar nut in onze groote steden, maar ook in andere kleinere plaatsen, zulke eenvoudige openbare verzamelingen zouden zijn. — Hoe zij — gemakkelijker voor ieder toegankelijk dan de musea van Artis en andere lichamen, die uit den aard der zaak bezwaarlijk hun deuren ten allen tijde voor 't schoolkind kunnen openstellen, — dagelijks van invloed kunnen zijn op de jeugd (en wellicht ook op de ouders) en hoe zij in de eerste plaats de *Liefde* voor de Natuur zullen aankweeken. — Met de liefde komt dan de *kennis* wel van zelf.

Ik schreef o. m. hoe heerlijk het zou zijn voor jongens en meisjes onzer stadsscholen, indien zij zich niet behoefden tevreden te stellen met de enkele bloemen en planten, vlinders en voorwerpen uit de natuur, die door de leerlingen zelf of door de goede zorgen van het onderwijzend personeel worden medegebracht en die reeds zoo zeer strekken ter opluistering der schoollokalen, — maar indien op een fraai plekje zulk een gebouwtje verrees, zulk een zonnig, vrolijk lokaal met een kleine verzameling, ongeveer als die door, den Amerikaanschen kindervriend gesticht, en zooals thans door den heer Bernink wordt bedoeld. — En ik sprak de verwachting uit, dat zulk een eenvoudig museumpje de liefde voor plant en dier zou opwekken en bevoor-

deren, en ongetwijfeld meer zachtheid jegens hen ten gevolge zou hebben... zeker zeer ten bate van de als het ware in den ban gedane diersoorten als kikkers, vogels en meer andere, maar misschien zelfs ook ten bate van onzen evenmenschen!

En zie, nu zal van Denekamp de victorie uitgaan! Meester Bernink heeft een prachtverzameling, en de kern voor wat zulk een museum moet bevatten is ruim aanwezig. Dezen zomer genoot ik met mijn vrouw en kinderen te Denekamp meermalen van zijn collectie en van de kennis en welwillendheid, waarmede hij iederen logeergast den weg wijst. Zeker, Twenthe, dat reeds meermalen baan brak, zal ook nu vóórgaan! Het eerste der Nederlandsche openbare schoolmusea zal te Denekamp staan! Bernink's oproep vond reeds gehoor en de geleerde wereld juichte het plan reeds toe: Prof. Hugo de Vries. Ook Heimans, Thijsse, de corypheeën dus van het vak, betuigden openlijk hun sympathie.

Nu komt een leek nog eens een woordje ter opwekking in Uw blad schrijven, een leek slechts, maar iemand, die toch zoo zielsgraag zag, dat het plan slaagde en dat Denekamps jeugd en Denekamps logeergasten den volgenden zomer door Bernink in zijn nieuwe stichting werden rondgeleid. — Wie helpt? Komt lezers van dit tijdschrift, die de Levende Natuur oprecht liefhebben; vrienden van meester Bernink en gij dankbare logeergasten, die zooveel aan onzen bekwamen gids door Twenthe's schoone dreven verplicht zijt; en gij allen die met hem in aanraking zijt geweest, hetzij op wandeling of „stroomtocht,“ hetzij op vergaderingen of op andere wijze hem hebt leeren kennen en waardeeren, en gij vooral, bewoners van het schoone Twenthe, in welks landouwen het eerste museum zal verrijzen, draagt ieder een steentje bij en zendt den heer Bernink een flinke gift voor het sympathieke doel, dat hij nastreeft.

Ik zond hem reeds de mijne en ook anderen gingen voor. Volgt allen, gij die dit leest!

Amsterdam, Febr. 1910. F. W. CRAANDIJK.

EEN GRATENBAL.

Heerlijk die zee, een genot dat strand! Een wandeling op het strand van onze Noordzee heeft altijd haar eigenaardige bekoring, in welken tijd van het jaar of op welken tijd van den dag men zich daar bevindt. De zee vertoont nooit hetzelfde voorkomen, haar kleur is hier anders dan daar, haar rusteloos oppervlak nooit gelijk wij het een vorigen keer zagen, en de duinen doen zich altijd weer anders voor. In die eindeloze afwisseling ligt iets zeer aantrekkelijks, in het eindeloze